
Til: hisrf@cas.au.dk (Rosanna Farbøl)
Cc: ihoal@cas.au.dk (Anette Ekström Larner)
Fra: UFM Ministeren ()
Titel: SV: Åbent brev til forskningsminister Søren Pind: Forskere bliver stavnsbundet af ny skatteaftale
Sendt: 23-03-2018 12:39:13

Kære Rosanna Farbøl og Anette Ekström Larner

Tak for jeres henvendelse af 19. februar 2018 vedrørende skatteaftalens betydning for forskeres ret til dagpenge.

Vi er helt enige med jer i, at international mobilitet blandt forskere er vigtigt. Forskning er udpræget international i sin natur, og internationalt samarbejde er af særlig interesse for et land af Danmarks størrelse. Det er regeringens ambition, at dansk forskning skal være af højeste internationale kvalitet. For at Danmark kan leve op til ambitionen, er det afgørende, at forskerne har mulighed for at indgå i tæt internationalt samarbejde med de bedste forskere rundt omkring i verden.

Med *Aftale om lavere skat på arbejdsindkomst og større fradrag for pensionsindbetalinger* er regeringen og Dansk Folkeparti blevet enige om at indføre et opholdskrav for ret til dagpenge. Opholdskravet for ret til dagpenge indebærer, at medlemmer af en arbejdsløshedskasse skal have opholdt sig i sammenlagt syv år inden for de seneste otte år for at kunne få ret til dagpenge. Det har vi besluttet, da regeringen finder det rimeligt, at man skal have en tæt tilknytning til det danske samfund, hvis man skal kunne drage fordel af dagpengesystemet.

Regeringen ønsker samtidig ikke at lægge hindringer i vejen for det globale arbejdsmarked eller varetagelsen af danske interesser. Derfor er der i aftalen lagt op til en række undtagelser fra opholdskravet. F.eks. vil ophold i et andet EU/EØS-land tælle med i opfyldelsen af opholdskravet.

Derudover er der en række situationer, hvor ophold i udlandet sidestilles med ophold her i riget, uanset om det er inden for eller uden for EU. Det gælder bl.a. udstationering for en dansk offentlig myndighed eller en dansk virksomhed, ophold i udlandet med henblik på uddannelse eller hyre på et dansk skib vil – på samme måde som på folke- og førtidspensionsområdet – kunne sidestilles med ophold her i riget. Det gælder også ophold i udlandet i øvrigt som beskæftiget i dansk interesse.

Vi forventer desuden, at der ved udmøntningen af opholdskravet vil blive udarbejdet en række undtagelser til reglerne, herunder vedr. forskning ved internationale forskningsprojekter mv. Vi forventer dog ikke, at udmøntningsprocessen vil ændre på de grundlæggende betingelser om, at der skal være en tilknytning til det danske samfund for at kunne modtage dagpenge.

Lovforslaget forventes at blive fremsat i Folketinget i efteråret 2018 og træde i kraft 1. januar 2019.

Det kan samtidig oplyses, at aftalen indeholder en overgangsordning, der betyder, at personer, der allerede modtager dagpenge eller er indplaceret i en dagpengeperiode, når reglerne træder i kraft, ikke bliver omfattet af opholdskravet.

Afsluttende vil vi desuden fremhæve, at barsels- og sygedagpenge ikke er omfattet af opholdskravet.

Vi vil sørge for, at der udformes en vejledning, der præciserer de konkrete regler og betydningen for forskere, så snart loven er vedtaget.

Med venlig hilsen

Troels Lund Poulsen & Søren Pind

Fra: Rosanna Farbøl [mailto:hisrf@cas.au.dk]
Sendt: 19. februar 2018 15:38
Til: UFM Ministeren; Charlotte Stuhr
Cc: Anette Ekström Larner
Emne: Åbent brev til forskningsminister Søren Pind: Forskere bliver stavnsbundet af ny skatteaftale

Kære Søren Pind,

Den 6. februar i år vedtog regeringen en ny skatteaftale. Et af elementerne i den er kravet om, at man for at modtage sociale ydelser som dagpenge skal have opholdt sig i Danmark eller et EU/EØS land de seneste syv ud af otte år. Regeringens argument er, at man skal have en fast tilknytning til Danmark og have bidraget til samfundet førend man kan modtage sociale ydelser. I aftalen er der dog lavet undtagelser for visse grupper (udstationering for en dansk offentlig myndighed eller en dansk virksomhed, uddannelsesophold i udlandet eller hyre på et dansk skib), men I har tilsyneladende glemt at tage højde for de højt specialiserede forskere på de danske universiteter. Derfor skriver vi til dig. Danmark er en vidensøkonomi, og i fremtiden bliver vi ikke mindre afhængige af international vidensdeling og samarbejde – også det som ligger uden for EU. Forskningsmiljøerne i Danmark er små, og forskningsverdenen er international. Med det opholdskrav, der ligger i den nye skatteaftale, vil det få store konsekvenser for forskere og deres partnere ægtefæller at takke ja til et ophold i bl.a. USA, Canada, Asien, Australien og måske Storbritannien. Det får ikke bare konsekvenser for dem og deres karriere, på sigt får det også konsekvenser for det danske samfund, at vi lukker os inde om os selv.

Den yngre talentmasses karrieremuligheder forringes

I dag er situationen på de danske universiteter sådan, at international mobilitet vægtes højt. Især unge forskere bliver i stigende grad underlagt et krav om internationalisering som led i deres akademiske karriere. Aarhus Universitet har netop vedtaget en ny ansættelsespolitik, hvor en af de syv normer for fastansættelse er "længerevarende ophold ved én eller flere udenlandske og internationalt anerkendte forskningsinstitutioner". I praksis skal "længerevarende" tolkes som en post.doc gennemført i udlandet. Det vil sige, at for at blive ansat som adjunkt eller lektor, skal man som udgangspunkt have forsket ved et udenlandsk universitet og skabt stærke netværk i en længere periode. AU har i praksis administreret efter denne ansættelsespolitik gennem længere tid, og det samme gælder flere af landets andre universiteter. Det er der flere gode grunde til, da internationaliseringen kan bidrage til at kvalitetssikre forskningen, give bedre muligheder for ekstern finansiering af projekter og sikre at vi er 'cutting edge' i Danmark. Der er ingen tvivl om, at det er den vej udviklingen går i forskningsverdenen, ikke bare i Danmark men også internationalt.

Catch 22

Med de nye skatteregler er særligt unge forskere ikke bare ringe stillet, vi er fanget i et regulært Catch 22. For at gøre karriere og på længere sigt bidrage til videreudviklingen af dansk forskning skal vi, efter at have færdiggjort en ph.d., på et længerevarende ophold ved en udenlandsk forskningsinstitution, men hvis vi opholder os uden for EU i blot 13 måneder, fraskriver vi os retten til dagpenge de næste syv år, når vi vender hjem. Det er i øvrigt på trods af, at vi har betalt for vores a-kasse medlemskab igennem flere år og har fast tilknytning til Danmark. Sat lidt på spidsen kan man sige, at vi i praksis vil blive straffet for at tage en post.doc på University of Princeton i stedet for på Syddansk Universitet. 13 måneder er i forskningssammenhæng endda et kort ophold – de fleste post.docs varer to eller tre år.

Reglerne rammer selv sagt ikke kun yngre forskere, men også den seniorforsker, der siger sit job i Danmark op for i en periode at varetage en stilling i udlandet med henblik på at søge ny inspiration, men som derefter vender hjem til Danmark. Grundet den fagligt højt specialiserede gruppe vi tilhører, er jobmulighederne generelt usikre, og det gælder naturligvis især for nyuddannede. Konjunkturer, forskningsprioriteringsstrategier og uddannelsespolitik skifter. Som det akademiske arbejdsmarked fungerer, kan der på intet tidspunkt gives garantier for, at der vil være et job, når en forsker vender hjem efter et, to eller tre år. Vi er altså afhængige af et sikkerhedsnet. Det er desuden uklart i aftalen, som den er udformet og offentligt tilgængelig nu, om den 'blot' er problematisk ved arbejdsløshed, eller om den længere sigt også får betydning for dagpengeretten ved sygdom og barsel.

Problemet bliver så meget desto større som at det jo ikke bare er en midlertidig udfordring ved hjemkomst efter et udlandsophold. Tabet af dagpengeretten gælder de næste syv år! Ikke mindst for forskere, der har en lav ph.d.-alder, er der en stor chance for at en barsel kan komme på tale i løbet af de syv år, og arbejdsløshed og sygdom kan jo ramme alle. Vi er de facto stavnsbundet til Danmark og EU/EØS med de nye regler, men videnskabelige nybrud kender ingen grænser.

Familier rammes hårdest

Det er desuden klart, at de nye regler vil gå hårdest ud over de forskere, der har stiftet familie, for det er jo ikke bare den udrejsende forskers ret til sociale ydelser, der tabes, det er også partnerens. Vi spiller hasard med hele familiens eksistensgrundlag. Såfremt den unge forsker er i den privilegerede position at ens partner og børn har mulighed for at rejse med, befinder man sig i et yderligere dilemma, hvis kræftforskeren er så heldig at opnå at få et post.doc stipendium ved Harvard, robotingeniøren ved Fudan University eller historikeren ved Stanford i 12 måneder og én dag eller mere. Man risikerer ved hjemkomst til Danmark, at begge står uden mulighed for dagpenge, hvis der ikke umiddelbart er et job at komme tilbage til. Har man f.eks. giftet sig med én, der er ansat i en konjunkturfølsom branche som arkitekt- eller byggebranchen er dette en betragtelig risiko man må overveje. Og det gælder som sagt i de følgende syv år for begge. Det er syv år uden sikkerhedsnet, hvis vi eller vores partner mister et job, bliver syge eller går på barsel. Det er en stor risiko at

tage på ikke bare egne men hele familiens vegne, hvis man får tilbudt en kortvarig projektstilling i udlandet.

Afskaffer vi meritokratiet?

En konsekvens af skatteaftalen vil også være en social slagside i form af en økonomisk diskriminering, da den mindre økonomisk bemidlede unge forsker ikke vil have mulighed for at opretholde sit og familiens eksistensgrundlag uden job og uden dagpenge. Det vil kræve en betydelig personlig formue på kistebunden, hvis en forsker fuldstændigt skal forsørge sig selv og sin familie ved ledighed. Det har langt de færreste mulighed for. Dette punkt i skatteaftalen vil give en social skævvridning i forhold til hvem, der tør satse på et udlandsophold, og det underminerer idealet om meritokrati: i stedet for at de klogeste og dygtigste får mulighed for en forskningskarriere bliver det dem, der er økonomisk bedst stillet. Når privatøkonomi bliver afgørende for at kunne opnå en forskerkarriere, forringer det den sociale mobilitet inden for forskningen.

Taber en generation af talenter på gulvet

Som vi ser det, risikerer vi med dette lovforslag, at nogle af landets mest lovende forskertalenter bliver tvunget til at opgive at efterstræbe en forskningskarriere, eller at den højtuddannede talentmasse, der arbejder i udlandet, ikke vender hjem til Danmark igen. Resultatet er i begge tilfælde det samme: vi mister muligheden for at udnytte det potentiale, der er i de mange dygtige danske forskere. Vi taber ikke blot en generation af dygtige forskertalenter på gulvet, men må også indse at det får konsekvenser for samfundet mere bredt, at danske forskere opgiver at søge inspiration, viden og idéer fra verden omkring os.

Der er altså et diametralt modsætningsforhold mellem regeringens skattepolitik og realiteterne på universiteterne og det akademiske arbejdsmarked.

De unge forskere skal bidrage til at bringe Danmark fremad. Vi står for morgendagens nye forskningsgennembrud og fremtidens innovation, men med de nye skatteregler er vi stavnsbundet. Hvem er det, man forestiller sig skal varetage forskning, undervisning og formidling på sigt, hvis man gør det så meget mere uattraktivt og usikkert for juniorforskere at satse på en forskerkarriere?

Bedste hilsner

Anette Larner, ph.d.-stipendiat, Aarhus Universitet og Rosanna Farbøl, ph.d. og videnskabelig assistent, Aarhus Universitet

En kopi af dette brev er sendt til medlemmerne af forsknings- og skatteudvalgene samt til Altinget

---

Rosanna Farbøl

PhD, Videnskabelig assistent

Aarhus University | School of Culture and Society | Jens Chr. Skous Vej, 1463/424 | 8000 Aarhus C, Denmark

Phone: (45)-8716 2916 / (45)-2650 3612 | <http://pure.au.dk/portal/da/hisrf@cas.au.dk> | E-mail: hisrf@cas.au.dk